

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 180 Lei.
 Fél évre ... 90 Lei.
 Egy negyed évre 45 Lei.
 Egy hóra ... 15 Lei.

— Hirdetések
 árazás szerinti.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csehádi egyesülé-
 svasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 302.

KIADÓHIVATAL
 Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvárdi Regela Ferdi-
 nand L. (Jósa) 13h.-os) 23
 TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Kedd, július 5.

Veszélyben az aradi színház.

Róna Dezső színházgató a válságról: — A magyar közönség nem látogatja az előadásokat. — Segítsük a magyar színházakat!

Az aradi magyar színház, mint azt már megirtuk, komoly válságba jutott. Az utóbbi időben a színház majdnem teljesen üres nézőtér előtt játszott, ami nemcsak a színház tagjaira hatott depresszív módon, hanem a színház anyagi helyzetét is ugyannyira megviselte, hogy a színházgató július 1-én már nem tudta tagjai részére a felhónapi gázsit kifizetni. Róna Dezső színházgató felhívásban türelmemre kérte társulata tagjait, mert azt remélte, hogy a város magyar közönsége mégis csak támogatni fogja a színházat és ebben az esetben néhány nap alatt eleget tehet fizetési kötelezettségeinek, de a színháznak még mindig rosszul megy. Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste Róna Dezső színházgatót, aki a színház komoly válságáról a következő nyilatkozatot tette:

— Aradon elsőrangú társulatot kell tartanom, mert a város közönségének igénye ilyet követel. A jövő színházi szezonra már így is szerveztem meg a társulatot. Ily nagy társulat fenntartása anyagi segítség nélkül szinte lehetetlen. A színház válságát véleményem szerint úgy lehetne megoldani, hogyha Aradon is, miként az már Kassán megtörtént és nemsokára Kolozsvárott is meg fog történni, társadalmi uton támogatnák a színházat. A társadalmi támogatás alatt azt értem, hogy kassai mintára egy úgynevezett szingyármolító egyesületet kellene létesíteni, amely úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben segítségére lenne a magyar színházaknak. Ugy tudom, hogy valamikor régen már volt is Aradon ilyen egyesület, amely most újított meg kellene alakítani annál is inkább, mert az aradi magyar színház teljesen magára van hagyatva. Az elmúlt hét anyagi eredménye igen szomorú volt. Ennek tudható be, hogy még mindig nem tudtam teljesen kielégíteni társulatom tagjait. Először fél havi gázsit fejében körülbelül 80 ezer leu kellett volna kifizetnem s csak alig néhány ezer leu pénztári álladékom volt. Kénytelen voltam türelmemre felkérni a társulat tagjait, akik valamenynyien a legdicsebbre méltó magatartást tanúsították. Türelmem

mel várnak, mert biztosak abban, hogy meg fogják kapni fizetésüket, mert biztosak abban, hogy Aradváros színháztagjainak közönsége nem fogja elhagyni a magyar színházakat. Valószínűnek tartom, hogy ezen a héten, amelynek műsora elsőrangú, mégis csak eljön a közönség a színházba, s akkor a hét végén minden tagomat ki fogom fizetni.

Igen elszomorító tény lehet konstatálni Róna Dezső színházgató nyilatkozatából. A város magyar közönsége az utóbbi időben teljesen távol tartja magát a színházról. Megtörtént például, hogy egy újdonság bemutatója alkalmossá, amely fél-háznak felel meg. De akármennyire igyekeznek is a

színházakat, akármilyen nívós előadásokat is produkál, a közönség passzíven viselkedik. Pedig ennek a passzivitásnak igen szomorú következményei lehetnek. Ha a város magyar közönsége az utolsó órában nem jut tudatára annak, hogy mit jelent részére a színház, ez az egyetlen magyar kulturális intézmény, akkor a színházgató kénytelen lesz beszüntetni az előadásokat s a világ szegényére megtörténik az, hogy az aradi magyar színház bajosan fog újból feltámadni. Nem győzzük eléggé hangsúlyozni, hogy a magyar színház fenntartása a város magyar közönségének erkölcsi kötelessége, amelyet ha elmulaszt, pótolhatatlan kulturális veszteség éri a magyarságot. Most még nem késő most még, a város magyar közönségének, egy kis magyar felkiismerettel.

igazgató, hogy az iskolai év eredményével nagyon meg van elégedve.

Megszűnik az ingyenes repatriálás.

Az aradi vasútigazgatóság ma fontos rendeletet kapott a CFR. bucurestli központjától. A vezérigazgatóság arról értesítette az aradi üzletvezetőséget, hogy a repatriáltak díjmentes vasúti szállítását a napokban kiadott rendelettel megszüntették. A vezérigazgatóság táviratának további része arról emlékeztet meg, hogy a rendelet kibocsátása minisztertanácsi határozat alapján történt, amely azt is kimondja, hogy még az eddig díjmentesen szállított repatriáltak szállítási díját is felszámolják a repatriáltak szegényebborszákaikat, nem is szólva arról, hogy az állami tisztviselők ingyenes távozását mindenkor törvény biztosította, amely szerint az állami tisztviselők ötven százalékos, a vasúti tisztviselők pedig teljes menetdíjkedvezményt élveztek arra az esetre, ha az állam, illetve a vasút szolgálatából kilépve elhagyták az országot. Tekintve, hogy a repatriálás alkalmával egy családnak legalább két 15 tonnás vagonra van szüksége, így egy családnak Tövisztől például 4 vagy 6 ezer kilóig megrakott két vagon után 673—1900 leu kell fizetni a magyar határig abban az esetben, ha az ingyenes repatriálás végleg megszűnik. Ertesztelésünk szerint az aradi vasútigazgatóság az itteni hivatalnokok összesített kérelme alapján az ügyben felterjesztést intéz a bucurestli vezérigazgatósághoz.

A nagytrafik új tulajdonosai.

A Monopol-igazgatóság az aradi nagytrafik engedélyét Vlad Sándor rokkant ezredesnek és özv. Trailescuénak adta. Nagytrafik új tulajdonosai meggyezésre jutottak Lészay Sándorral és Hepes Sándorral, a menetjegyiroda tulajdonosaival, amely szerint a menetjegyiroda helyiségeit átengedi a nagytrafik eljaira. A nagytrafik berendezésének készítését már meg is kezdték, úgy, hogy négy nap múlva megnyílik a menetjegyiroda helyiségében. A nagytrafik tulajdonosai ideiglenesen a hátsó helyiséget átengedték a menetjegyirodának. A menetjegyiroda rövid időn belül megfelelő helyiségbe költözködik.

Repatriáló katolikus főgimnáziumi tanárok.

Az aradi római katolikus főgimnáziumban szombaton délután fejezték be az érettségi vizsgálatokat. Negyvennégy fiú és huszonhárom leány tett az idén érettségi vizsgálatot. *Jelenen* éretti leányok a következők: Czetti Ibolyka, Hehs Aranka, Holländer Irén, Jelinek Anna, Kállay Magda, Lautner Vilma, Ligeti Jolán, Nagy Klára, Reinhardt Margit, Unger Irma, Weber Mária. *Jól érettek:* Assael Magda, Bonyhát Erzs, Fényes Piroška, Madarassy Kató, Marzós Anna, Nemes Olga, Schmitzer Erzs, Szöllösi Magda. Érett egy Stern Olga, szeptemberi javítóvizsgálatra utasítottak három leány. A fiúk közül összesen harminc érettek *jelenen* és pedig: Gáza Adorján, Molnár Pál és Neupauer Béla. *Jól érettek:* Braun Zoltán, Cegka János, Erdei István, Fábry István, Hadt Antal, Hegyessy Emil, Karossy Ferenc, Konrad Jakab, Ligeti Aladár, Mezei László, Riefler Oswald, Rizsáné József, Scherer János, Sella György, Schwartz Gusztáv, Stern Endre, Szilbereisz Miklós és Vadász Dénes. *Érettek:* Barát Gyula, Belgrader István, Csatlós Dezső, Buday János, Csenkey Károly, Dörner János, Engel Zoltán, Gáza József, Hann Lajos, Junkert Jenő, Kincses Miklós, Leik István, Puzsin Demeter, Samu Dezső, Sonnenwirth Géza, Takácsy Antal, Ugrai László, Weber János,

Wagner Ödön. Ötöregből kiegészítő érettségi vizsgát tett: dr. Olasz Pálné. Latin nyelvből ugyancsak kiegészítő vizsgálatot tett Dick József és Mayer József gyógyszerészek. Szeptemberi javítóvizsgálatra négyet utasítottak.

Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott Burián János főgimnáziumi főigazgatóval, aki elmondotta, hogy az idei iskolai év eredménye fényesen felülmúlta a múlt évét. Különösen a leányok értek el szép eredményt, akiknek az idén volt az első külön érettségijük a római katolikus főgimnáziumban. Burián János főigazgató két hét múlva repatriáltatja magát Magyarországra, ahol nyugdíjba vonul. Burián János negyvenkét évig volt gimnáziumi tanár, ebből huszonnégy évet igazgatói minőségben töltött. A főigazgató kivételül még a következő gimnáziumi tanárok repatriáltatják magukat Magyarországra: Dr. Révityné, Pál István Antal, Szathmáry László, Gumáz Gerő, Barna Fidé, Fisher Aladár a katolikus gimnázium igazgatója elmondotta munkatársunknak, hogy tegnap délelőtt hirdette ki Petrovicu János tankerületi főigazgató az érettségi eredményét. A főigazgató meleg szavakkal búcsúztatta el a távozó tanárokat, különösen köszönetet mondott Burián János gimnáziumi főigazgatónak eredményes munkásságáért. Kijelentette még a tankerületi fő-

Beváltják, nem váltják?

(Rendeletek a germán bankjegyekről.)

Megírta az *Aradi Közlöny*, hogy a pénzügyminiszter elrendelte a Banca Generala bankjegyeinek kicserélését. A rendelet szerint a lebélyezett germán 100, 20, 5 és 2 leies bankjegyeket, továbbá a lebélyezett és le nem bélyezett egy leies bankjegyeket egész Románia területén a Banca Nationala bankjegyeivel fogják beváltani. A beváltás névérték szerint történik és július 31-ig fog lefolyani. Erdélyben a Banca Nationala fiókjai váltják be, de a beváltásnál segédkezik minden közpénztár és a bankjegyeket ezek szállítják be a nemzeti bank fiókjaihoz. A becserélt összegről a bejelentő névével jegyzéket vesznek fel. A bejelentők a júliusi adónyegyedről szóló adónyugtával tartoznak személyazonosságukat igazolni. Augusztus 1-től kezdve a Banca Generala 100, 20, 5 és 2 leies bélyegzett és az 1 leies akár bélyegzett, akár nem bélyegzett bankjegyeinek forgalma megszűnik. Akiknél azontul ilyen bankjegyeket találnak, azokat csempészeknek tekintik és megbüntetik.

A Banca Nationala aradi fiókjánál, mint azt az *Aradi Közlöny* megírta, még semmit sem tud (1) jelentést kaptunk, amely szerint a nemzeti bank ottani fiókjai még mit sem tud a pénzügyminiszteri rendeletről, a germán bankjegyek becserélését tehát még meg sem kezdte és így, egyelőre azok

forgalomban maradnak. Így most az a helyzet, hogy megjelent egy, rendelet, amelyről azonban a legilletékesebb helyeken még mit sem

tudnak. Joggal felvetődik tehát a kérdés, hogy becserélik-e ebben a hónapban a germán bankjegyeket, vagy, sem?

Betörőbanda garázdalkodása Soborsinban**Kifosztói üzlet. — Ellopott pánólszekrény. — Két betörés egy éjszaka**

Soborsin község környékén néhány hét óta több tagból álló jól szervezett betörőbanda garázdalkodik. Már régebben észlelhető volt, hogy a falu területén és a községhez közelfekvő helyeken, úgy a vasútvonal mentén egészen Piskiig kisebb-nagyobb rablásokat, betöréseket és lopásokat követtek el. A napokban két olyan új eset adódott elő, amelyek kétségen kívül azt bizonyítják, hogy a különböző helyeken és időben elkövetett bűntények egy Soborsin körül cirkáló jól szervezett és állandó betörőbanda működésének sorozatos eredménye. Legutóbb az elmúlt hét végén azt a telefonjelentést kaptuk Soborsinból, hogy egy ottani nagy kereskedés ellen feltűnően merész és nagystílusú betörést követtek el, amely alkalommal a tettesek az üzletet a hatalmas árukészlettel együtt teljesen kirabolták. Az Aradi Közlöny munkatársa kiutazott Soborsinba és az ottani betörésekről a következő tudósításban számol be:

A péntekről szombatra virradó éjjel történt, hogy a soborsini nagy, fiáry-féle kereskedés tulajdonosa, Hay Jakab gyanus neszt hallott a kasszájában. Felkelt átvizsgálomra tért. Később ismét átkutatta az egész lakást. Ez után beakart menni üzletébe, azonban már az ajtónál rémes látvány tárult eléje. Az üzlet egészen ki volt ürítve, a pultok mögött a fiókok a földön heverték, az egész üz-

letben a legnagyobb rendetlenség uralkodott. A pénztár fiókjai fel volt törve, míg a raktárhelyiségből az ott felhalmozott nagy árukészlet hiányzott. Az ellopott árukról leltárt készítenek. A kár ezidőszerint még nincs megállapítva: hír szerint rendkívül nagy. A betörők az utcáról hatoltak be az üzletbe, miután a kirakat üvegtábláját könnyű szerrel kifeszítették. Másnap hajnalban jelentették az esetet Ispas Sebestyén soborsini járásörmesternek, az ottani csendőrség parancsnokának, aki már éppen a nyomozáshoz készült fogni, amidőn új betörésről értesítették a csendőrséget. Ispas járásörmester elött megjelent a Hazai Fatermelő r. t. soborsini üzemraktárának éjjeli őrje és jelentette, hogy a raktár helyiségébe az éjszaka folyamán betörték és onnan a nagy pánólszekrényt vakmerő módon elszállították. Érdekes, hogy a tettesek az éjjeli őrre a Hazai Fatermelő r. t. soborsini üzemraktár helyiségébe mellől többszöri szándékos lármakeltésével elcsalták egy távolabbi fekvő helyre, ahol nagy élelmiszer raktár állott és ezt az időt használták fel a vakmerő kasszalopás elkövetésére. A csendőrség már néhány óra alatt is eredményel járt. Mindenekelőtt megállapították, hogy a betörést legálább 10—15 egyén követhette el: ennyi ember kellett ugyanis a súlyos pánólszekrény elmozdításához. A pénzszerkezt a tettesek az irodahelyiségből a telep kö-

zelében levő mezőre gördítették ki, ott kifurták és magukhoz vették a pénzszerkeztben levő 5000 leit. A kasszában aznap csak kevés pénz volt, a cég pénztárnoka ugyanis, aki az elsejel fizetések felvétele végett Aradon tartózkodott és éppen az előtte való nap kellett volna Soborsinba visszatérnie, lekéste a vonatot és így állott elő az a helyzet, hogy a cég pénzszerkeztje a tefi elkövetésének éjjelén csak minimális pénzkészletet tartalmazott. A soborsini csendőrség lázasan nyomoz a betörőbanda kézrekerítésében.

Pénzhamisító egyetemi tanár.

(Nagy botrány Bécsben.)

BÉCS. A rendőrség által leleplezett hamisított cseh ötszáz koronások ügye óriási arányokat öltött. Kiderült, hogy a bécsi bankokban 75 millió korona értékű hamisított sokolt váltottak be. Június 14-én az egyik bécsi bankban megjelent egy *Blau* nevű férfi, aki 200 ezer korona értékű hamisított ötszázszekeres bankjegyeket cserélt be osztrák pénzre. Ez a férfi később másutt is nagy összegű hamisítványokat helyezett el. Kiderült, hogy az igazi neve *Klein Lajos*. A széihámos 1883-ban Munkácsön született. Feleségével, *Stern Emmával*, akivel együtt követte el a hamisításokat, a Prá-

tartóztatták. A kihallgatás során mindketten beismerték a csalásoukat. Elmondotta *Klein Lajos*, hogy a hamisított bankjegyeket sógorának fivére, *Kastner József* kereskedő adta át neki. *Kastner* is letartóztatták, aki azt vallotta, hogy a hamisított bankjegyeket *Friediger Richard* budapesti illetőségű kereskedőtől kapta, akit a rendőrség szintén letartóztatott. Letartóztatták még *Györfi András* Eisensteini mérnököt és *Krautman Gyula* prokuristát. A rendőrség megállapította, hogy *Krautman* azonos *Mészáros Gyula* 38 éves budapesti egyetemi tanárral. Mindkettőnél nagyösszegű hamis sokolt találtak.

BÉCS. A rendőrség megállapította, hogy a hamis lebélyegzésű pénzeket hajón Budapestre csempészték az ügynökök. Három millió hamis lebélyegzésű pénzt *Politzer* bécsi bankárnak a hatóság által felnyitott budapesti safejában találtak meg. A bankcég kijelentette, hogy a hamis pénzt azért őriztette a safeban, hogy ne kerüljön forgalomba.

BOMBÁZZÁK KONSTANTINÁPOLYT. Páris. A *Matin* konstantinápolyi jelentése szerint *Kemal pasa* seregének közeledése hírére nagy az izgalom. Konstantinápolyt védelemben állapítják helyre. Az orosz és *Kemalista* hajókból álló flotta bombázza Szabulút és a Keletre eső kikötőben levő hajókat.

Scheidemann a német forradalomról.

III.

A forradalom közvetlen előzményeiről alig mond újat *Scheidemann*. Október vége elé vetette fel *Miksa* herceg először a minisztertanácsban II. Vilmos lemondásának kérdését, utalt az antant-kormányok nyilatkozataira és felszólította *Scheidemann*-t, hogy elsőnek foglaljon állást ebben a kérdésben. *Scheidemann* beérte annak a kijelentésével, hogy igen szerencsés fordulatnak tartaná II. Vilmos önkéntes lemondását, de egyben hangsúlyozta, hogy a császárkérdés miatt nem akar szakadást provokálni a német kormányban. Erre *Miksa* herceg hívatta *Solf* külügyi államtitkár, aki nem volt jelen a minisztertanácsban. *Solf* szerint az antant hatalmak azt kívánták, hogy a német militarizmus szimbóluma tűnjék el és a császárt tekintették ilyen szimbólumnak. Ennek ellenére a minisztertanács függőben hagyta a kérdést és *Scheidemann* csak az ellen tiltakozott, hogy betiltották a lapokat, a miért a császár lemondását sürgették.

A döntés még tíz napig húzódott egészen addig, amíg a német szociáldemokrata-párt felállította ismét 24 órás ultimátumát. November 9-én kora reggel *Scheide-*

mann telefonon felhívta a kancellári hivatait és érdeklődött a császár lemondása iránt. A válasz ez volt: „Minden pillanatban várjuk a hírt.” Erre *Scheidemann* reggel 9-ig adott haladékot és amikor az újabb telefonbeszélgetésnél délre igérték a lemondást, kijelentette, hogy délig nem várhat és néhány perccel 9 után a szociálista államtitkárok kiléptek a kormányból. Ezen a napon játszódtott le reggel 9 és déli 12 óra között a berlini forradalom, amelynek *Scheidemann* és társai élére állottak, amikor úgy látták, hogy feltartóztatni amúgy sem lehet. *Scheidemann* röviden rekapitulálja a berlini ezredekek csatlakozását a forradalomhoz, majd ezt mondja:

— Egyetlen határozott tisztikar még egyszer elfojthatta volna az egész mozgalmat. De ilyen tisztikar nem akadt és nem akadt egyetlen császárhű csapatparancsnok sem. Gyáván és némán tűntek el azok mind, akik addig szár mazásuk és hivatásuk szerint a trón támaszai gyanánt szerepeltek. Sehol nem mozdult egy kéz. Én azt hiszem, hogyha egy trónkövetelő már összeállította a hazaárulók lajstromát, akkor ezen a lajstromon nem munkásvezérek nevei szerepelnek, hanem azok nevei, akik a hohenzollerni császárság frontját ellenállás nélkül, szűlanul, egyetlen gesztus nélkül üritették ki.

Scheidemann azután elmondotta azokat a nehézségeket, amelyekkel az új szociálista-kormány küzdött. Megnehezítette a kormányzást a karhatalom teljes hiánya. A hatalmas német hadsereg teljesen elolvadt, a csapatkötelékek még éppen érkeztek haza tábornokaikkal az élükön, a tábornokok megígérték a kormány-nak, hogy rendelkezhetik a csapatokkal, de néhány nap múlva a tábornokok hiába keresték a legénységet: a hadsereg eltűnt, sehol sem lehetett katonai kötelékeket találni. Ezért történhetett meg az, hogy néhány száz puccsista ismétellen körülvárta a kancellári palotát és így néhány órára foglyul ejtette a kormányt, amely csak véletlennek köszönhetette menekülését a szorult helyzetből. A helyzet nagyon vigasztalan volt. Berlinben egy hajszálon fordult meg, hogy tarthatja-e magát a kormány, vagy sem? Németország száz részre szakadt, minden darabja maga kormányozta magát s megtörtént az is, hogy a bajor népköztársaság berlini követe megszakította a diplomáciai összeköttetést Bajorország és Poroszország között. Ha *Kurt Eisner* bajor miniszterelnök nem lett volna békebarát, talán meg is üzenté volna a háborút Berlinnek.

Sport.

AMTE—TAC. döntő bajnoki football
mérkőzés 2 : 0 (1 : 0)

Óriási közönség lepte el vasárnap délután az AAC. Török Gábor-utcai sporttelepét, hogy szemtanúja legyen a bajnokságért vívott küzdelmek döntő mérkőzésének. Szika (Klinzsi) bíró sipjére a következő csapatok állottak egymással szemben: (AMTE.) Schneider, Vizvári, Brigmann, Vékus, Bali, Vince, Szabó. Veszprémi, Stoffa, Kolozi, Auer. — (TAC.) Schusztar, Szilágyi, Kozovits, Wingert, Reiter, Zimmermann, Jung, Holz, Öszlerling, Krausz, Halle. A kezdési utáni heves játék már előre jelezte, hogy erős küzdelem lesz a győzelemért. Változatos játék után mindkét csapat védelmét sűrűn foglalkoztatják a csatársorok. A TAC. kapuja előtt löbb veszélyes helyzet keletkezik, de Schusztar szebbnél-szebb lövéseket tesz biztosan ártalmatlanná. Egy kornerből Bali beadása forró helyzetet teremt a TAC. kapura, de az utolsó percben a TAC. háttvédjének sikerült a kapuból kifejelnie a labdát. A TAC. csatársora ezzel szemben szintén veszélyesen támad, de heizeteit kiaknázatlanul hagyja és adós marad a lövésekkel. Az AMTE. első goalját a közönség tapsvihara közepette Stoffa rugta közvetlen közeli, miután áttörte a TAC. védelmét (1:0). Ezután a félidő végéig a TAC. csapata kerül fölénybe, de goalképtelen csatársora képtelen eredmény elérésére. A második félidőben az AMTE. fölénybe kerül, de a TAC. kiváló védelme miatt minden igyekezete. Az AMTE. védelme szintén bravúrosan dolgozik, az eredményük, hogy a TAC. kiegyenlítését szándéka nem sikerült. A heves játék alatt több játékos sérülést szenvedett. A 43. percben a kiszökő Auernak sikerült védhetetlen lövésével megszereznie az AMTE. második goalját. (2:0.) A TAC. csapatában a közvetlen védelem teljesített emberielett. Különösen kitűnt Kozovits játéka, ki mesés technikáját kiváló kapcsolásával egyesítette. A fedezelsor különösen a védelemben teljesített hasznos munkát. A mérkőzést Szika János bíró pártatlanul vezette.

II. oszt. bajnoki mérkőzések. AVSE—USE. 4:1 (3:1) Bíró: Bischoff (ATE.) Egyetértés—Victoria 7:0 (4:0) Bíró: Pálinkás (AMTE.) LSC—MTK. 5:0 (2:0) Bíró: Bischoff (ATE.) ATE. ifjúsági—AMTE. ifjúsági barátságos mérkőzés 4:1 (2:1) Bíró: Mánya (ATE.)

AVTK—TVTSE. bajnoki mérkőzés Timisoarán 1:0 (1:0) Bíró: Szednicsek. AAC—nagyvárad Törökvs barátságos mérkőzés Oradea-maren 2:1 (1:0) Az AAC. goalját Varga és Abay II., a Törökvs goalját Szilágyi II. rugta. Bíró: Györi (Törökvs.)

A magyarországi atlétikai bajnokságok. Budapest. Magyarország 1921. évi atlétikai bajnoksági mérkőzéseit vasárnap rendezte a Magyar Atlétikai Szövetség. A száz méteres síkfutásban első lett Gerő (KAOE.) tíz másodperc alatt, a 110 méteres gátfutásban első Stalmár (FTC.) 16 másodperc, a 400 méteres síkfutásban első Fixl (MAC.) 52.1 másodperc alatt, az 1500 méteres síkfutásban Némethy (FTC.) 4.09 másodperc, magasugrásban Magyar (MTK.) 184 centiméterrel, súlydobásban Bedő (BFAC.) 12.57 méterrel, gerelydobásban Csethey (BAFG.) 48.5 méterrel, második Gyurkó 46.7 méterrel, rudugrásban Hadházy (DIE.) 3.35 méterrel, távugrásban Gáspár (MAC.) 6.98 méterrel.

Eltűnt aradi gépkereskedő.

Betegség miatt a halálba.

A város kereskedő világában ma szomorú szenzációról beszéltek. Grünbaum Leó, a Kovács Soma és társa gépkereskedő cég bel tagjának titokzatos eltűnéséről szolt a fáma. A szolid, törekvő kereskedő már régebben panaszkodott családjának, hogy régi betegsége: cukorbaja és idegbetegsége miatt teher neki az élet, de családja szerető gondoskodása a komor gondolatokat elűzték. Tegnap azután Grünbaum Leó váratlanul eltűnt a Bohus palotában levő lakásáról. A kereskedő eltűnéséről a következőket tudtuk meg:

Tegnap este Grünbaum Leó a családja körében tartózkodott és szokatlanul jókedvű volt. Este 7. órakor azt mondta nejeinek, hogy sétálni megy. Elbucszott gyermekeitől és nejétől s azután eltávozott. Amikor már későre járt az idő és Grünbaum még mindig nem érkezett haza, ami még sohasem történt meg, az asszony aggódni kezdett. Nemsokára a férj íróasztalán négy levelet találtak. Az egyik Grünbaumnéhoz volt címezve. Az asszony izgatottan bontotta fel a borítékot, a melyben a következők voltak:

— Nem bírom tovább az életet, amely teher nekem. Nem bírom tovább a szenvedést. Súlyos betegségem miatt véget vetek életemnek. Revolvert nem szerezhettek, hát neki megyek a Marosnak.

Idegbajom annyira elhatalmasodott rajtam, hogy attól félek, hogy a Reisinger fivérek sorsára jutok. Ezt akarom elkerülni. Arra kérek, hogy egyszerűen temessetek el. A gyermekek ne viseljenek gyászt érettem. Igyekeztek egyszerűen tulesni a bennetek ért katasztrófán. A rendőrségnek irt levelemben megírtam, hogy *senkit se okoljanak halálomért, mert teljesen megtontolva követtem el tettemet.*

Egy másik levelet a gyermekeinek irt, a harmadik levélben a rendőrségnek jelentette be öngyilkosságát, míg a negyedikben rokonaitól vett bucsút. Grünbaumné és az egész családot érthető kétségbeesésbe döntötte az öngyilkosság bejelentése. A rendőrségnek nyomban bejelentették a családító eltűnését s a rendőrség széles körben megindította a nyomozást. Legutoljára az ujaradi hid környékén látták Grünbaumot. A család azt hiszi, hogy a szerencsétlen ember az éjszaka sötétjében a hidról a Marosba vetette magát. Minthogy a Maros árja most igen sebes, valószínű, hogy az áradat magával sodorta a halálra szánt embert s így nem sikerült megmenteni. A család családi dolgok is hozzájárultak ahhoz, hogy végzetes tettét elkövesse a kereskedő. Ezek az intím dolgok azonban nem tartoznak a nyilvánosságra. Grünbaum Leó tragédiája városszerte nagy részvétet kelt.

A belgrádi merénylet.

Szerb kommunista-képviselők a felbujtók.

BELGRÁD. Stoics Spasoje, aki Sándor szerb régens herceg ellen bombamerényletet követett el, kihallgatása alkalmával bevallotta, hogy a merényletre Filipovics és Kovacevics jugoszláv kommunista képviselők bujtották fel. A szerb parlament a két képviselőt kiadta, akiket letartóztattak. A merénylet igen terhelő vallomást tett ellenük. Elmondotta, hogy az ő egyenes utasításukra cselekedett, amikor bombát vetett a régens-herceg kocsija elé. Elárulta azt is, hogy a kommunista-képviselők a moszkvai szovjet bécsi fiókjának határozatát hajtották végre. A szerb kormány ultimátummal fordult az osztrák kormányhoz, amelyben azt követeli, hogy robbantsa szét a destruktív elemek fészket. Elsősorban utasítsa ki Radeket, Gagliardit, Sustercsicsot, Horvátot és Sachsot és garantálja a két állam közötti jóviszonyt, máskülönben a belgrádi kormány Csehországgal és Romániával együtt a legélesebb represszáliákat fogja alkalmazni.

BELGRÁD. A merénylet elleni vizsgálatot folytatják. Megállapítást nyert, hogy egy kommunista képviselő a merényletvel egy vonatban hajnali két órakor érkezett Ujvidékre Belgrádba. A politika szerint a merénylet azt mondta, hogy öt sorshuzás után jelelték ki a merénylet végrehajtására. Megbízottól pénzt kapott, továbbá négy bombát és egy Nagyan-rendszerű orosz revolvért 9

tölténnyel. A merénylet leírta, miként keresett észrevétlenül alkalmas helyet a merénylet végrehajtására.

Megalakult a szeszkartell.

(Bárá Neuman Károly nyilatkozata.)

A kolozsvári szeszkongresszus, mint egy távirat jelenti, kimondotta a szeszkartell megalakulását, amelybe az ipari szeszyárosok beléptek. A kartell célja az, hogy a válságban levő szesziparon segítsen. Ezért a kongresszus elhatározta, hogy július 10-én a kartell összes tagjai bizonyítalan időre megszüntetik üzemiüket, hogy ezáltal a meglevő nagy szeszkészletek elhelyezését lehetővé tegyék. Kimondották, hogy az üzemszünetelése alatt a munkásokat és alkalmazottakat nem bocsátják el. A kongresszuson direktoriumot választottak, amelybe beválasztották báró Neuman Károly aradi szeszyárost is. Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste báró Neuman Károlyt, aki a következő kijelentést tette:

— A direktoriumba való megválasztásomról szóló hír olyan formában, ahogy azt a kongresszusról kiadták, nem felel meg a valóságnak, mert megválasztásom tud-

tom és beleegyezésem nélkül történt. Különben is az aradi, temvári és nagyvárad szeszyárai, amelyek az erdélyi szeszipar legfontosabb tényezői, nem is vettek részt a kongresszuson. A fenti gyarak között a kartell ügyében jelenleg tárgyalások vannak folyamatban és nincs kizárva, hogy ezek a tárgyalások eredménnyel fognak végződni.

Rabindranath Tagore.

(Előadás a Haladásban.)

Szombaton délután végignéztük a Haladásnak az Ipartestület nagytermében megtartott Rabindranath Tagore előadását és most úgy érezzük, hogy néhány nagyon meleg szóban kell megemlékeznünk erről a kulturintézményről. Az emberek olyan fásultak a mostani világban, hogy megbecsülhetetlenül nagy munkát kell végezni a Haladás vezetőségének, hogy az érdeklődés mindenkor zsuított házat vonzon a Haladás előadásaira. Nagy Zoltán titkár nagy hozzáértéssel és izléssel állítja össze a hétről-hétre a változó műsort. A szombati előadást a totta meg és érzésteljes szavakkal Tagoret, mint embert ismertette. Rabindranath Tagoreről az egész világ beszél. Az indus hitű költőnek, akit Németország, mint új apostolt fogadott, Rabindranath Tagoret, aki a lélekről, a lélek halhatatlanságáról a vándorlásáról megalkotott csodás világnézetével a hívők ezreit csoportosította maga köré, életét és munkáit ismertette a műsor második számában irodalmi értékű felolvasásában Cziffra Géza. A műsor következő száma ugyancsak kedves meglepetéssel szolgált a közönségnek. Gajdzsinszky Irén olvasta fel néhány versét Tagorenek, részint Nagy Zoltán és Cziffra Géza fordításában, részint pedig a saját átdolgozásában. A tehetséges fiatal művész bársonyos hangja tökéletesen érvényre juttatta és teljes mértékben átérzte a költő klasszikus szépségű verseit. A közönség szünni nem akaró tapsvihara akasztotta meg az előadás további menetét. Az utolsó szám Gorodinszky Sasa zongoraművész koncertjének volt fenntartva. Gorodinszky a töle megszokott rutinnal és erőteljes művészi technikájával néhány saját szerzeményét adta elő. A közönség tapsa több ráadásra kényszerítette a népszerű művészt. A program utolsó száma elmaradt, mert Takács Mihály operaénekes, akinek énekelnie kellett volna, időközben megbetegedett.

— OLASZORSZÁG ÚJ MINISZTERELNÖKE. Róma. Az olasz király Bonomit bizta meg az új kabinet megalakításával. Bonomi a megbízást elfogadta.

HIREK.

— A GYULAFEHÉRVÁRI KORONÁZÁS. Bucuresti. A gyulafehérvári koronázást szeptember 27-re tűzték ki. Az előkészületek folyamatosan vannak. A koronázáson megjelennek az olasz és a spanyol király, Briand francia miniszterelnök, a kisantant államainak fejei. Az angol királyi házat a walesi herceg, valamint Mária román királyné rokonai képviselik. A hivatalosan meghívott vendégek száma tizezer. Ehhez hozzászámítandó a katonaság, a külföldi és belső érdeklődő közönség.

— Az ügyészség új vezetője. Az Aradi Közlöny megírta, hogy az igazságügyi kormány kinevezte Aradra dr. Crisan Aurél főügyész utódjául Meculescu Sándor ragatbéli főügyészt. Meculescu ma tudatta az aradi királyi ügyészséggel, hogy a közeljövőben elfoglalja hivatalát. Itt említjük meg, hogy dr. Ghitta Ágoston az ügyészség ideiglenes vezetője hat heti szabadságra megy. Távollétében dr. Bauer Félix ügyész látja el a főügyész teendőit.

— Megkötötték a román-lengyel szerződést. Varsó. A lengyel parlament elfogadta a román-lengyel szerződést, amelyben a szerződő felek kötelezik magukat, hogy a szerződés megkötéséig nem köthetnek. Harmadik állammal a másik tudta nélkül szerződésre nem léphetnek.

— A pápa kibékül az olasz királlyal. Róma. A szentszék és az olasz kormány között megindultak a tárgyalások, hogy az ötven éve megszakadt diplomáciai viszonyt helyreállítsák. A meg egyezést az ősszel teszik közzé.

— Eltűnt amerikai hajók. London. A Times arról értesül, hogy az amerikai partok közelében tíz hajó titokzatosan eltűnt. Megállapították, hogy a sinnfeinek általánosan két tengeralattjáró hajót közlekedtettek Irország és Amerika között. De Valera, az ir köztársaság elnöke és a corki polgármester állítólag folyton utban voltak a tengeralattjárókon. London. Szenzációs leleplezések várhatók angol miniszterek ellen tervezett összeesküvésekről. A miniszterek védelmére messzeremenő biztonsági rendszabályokat fogantatosítottak.

— Károly exkirálynak szállást keresnek. Budapest. A Frankfurter Zeitungnak az a híre, amely szerint úgy Anglia, mint Spanyolország és Görögország vonakodnak Károly exkirálynak és családjának menedéket nyújtani, arra készítheti a magyar kormányt, hogy diplomáciai lépéseket tegyen és így biztosítson tartózkodási helyet az exkirálynak és családjának.

— Román-magyar vasúti meg egyezés. Debrecen. A határforgalomra nézve igen fontos tárgyalások folytak a debreceni üzletvezetőség és a CFR. megbízottai között. A megállapodás már létrejött. Eszerint a magyar vonatok befutnak Érmihályfalvára, ahol a román határőrség átvizsgálja azokat. A szerelvények üresen visszamennek Nyirábrányba, ahol megvárják a Románia felől érkező utasokat.

— Polgári és katonai kaszinó Aradon. Arad város román társadalmának vezetői és a katonai hatóságok vezetői ma délután hat órakor értekezletre gyűltek össze a Városháza tanácstermében. Az értekezlet célja az volt, hogy egy polgári és tiszti kaszinót alakítsanak. Az értekezletet Badescu tábornok nyitotta meg és indítványára az értekezlet egyhangulag Goldis László volt minisztert választotta meg elnökül. Goldis László volt miniszter vázolta a megalakítandó kaszinó célját, s indítványára az értekezlet szűkebbkörű bizottságot választott, amely kidolgozza a kaszinó alapszabályait és előkészíti az alakuló közgyűlést. A szűkebbkörű bizottság tagjai a következők: dr. Marsieu Justin Aradvármegye volt prefektusa, Bucescu alezredes, Graur kapitány és Mateescu a Hegyaljai Villamos igazgatója.

— Paris. Ideérkezett. Hírek szerint a szovjet-kormány moszkvai végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy a bolsevista propagandát Ázsiára koncentrálja, mert az Európában és Amerikában nem sikerült.

— Új világháború megelőzése. London. A Daily Chronicle szerint Anglia, Amerika és Japán konferenciára ülnek össze, hogy megbeszéljék azokat a módosításokat, amelyekkel meg lehet előzni egy új világháború kitörését.

— Halálozás. Páll Endre volt fakerti körjegyző Zimándijában 34 éves korában elhunyt. Feleségén kívül két kis gyermeke gyászolja.

— Az aradi állami fű felső kereskedelmi iskolában a hely biztosítása végett az 1921—1922. tanévre jelentkezni lehet július 2., 4., 5. és 6-án d. e. 10—11 óráig az igazgatói irodában (Kereskedelmi iskola épület, földszint balra.) Az igazgatóság.

— Emlékszik még mindenki a békebeli élet két szép napjára. Hölgyek, urak, ifjak, leányok tarka hadserege tolongott a főtéren s ünnepet tartott mindenki Arad két gyermeknapján, amelyet nagy előkészülettel fog megtartani 9-én és 10-én, szombaton és vasárnap a nyílt utcán, sátrak és virágok korzóján Arad város közönsége.

— Elítélték a pécsi kommunistákat. Budapest. A büntető bíróság a pécsi kommunistá röpiratok terjesztői közül Andics Erzsébetet, Berger Audort és Weinberger Zoltánt 15—15 évi börtönre, Polónyi Ferencet, Ferenc Józsefet és Szántó Lajost 12—12 évi börtönre, Fehérvári Miklóst, Horváth Imrét és Tóth Ferencet 10—10 évi börtönre ítélte, a többi vádlottat pedig áttette a statáriális bírósághoz.

— Előkészületek a szerb területek kiűritésére. Budapest. A magyar nemzetgyűlésen egy interpellációra válaszolva Bánffy Miklós gróf külügyminiszter kijelentette, hogy tudomása van arról, miszerint a megszálló hatalmak olyan intézkedéseket léptettek életbe, amelyek azt a véleményt kelthetik, hogy a megszállás végleges. Újabb jelentések azonban arról számolnak be, hogy a helyzet megváltozott, sőt előkészületek is történtek a szerbek által megszállott területek kiűritésére. Ami a megszállás következtében támadt anyagi károkat illeti, már gondoskodás történt azok összeírására, hogy annakidején a jóvátételi bizottsághoz kerüljenek, ahol mint magyar aktívák fognak szerepelni.

— Strandcipők és gumisapkák Bársonynál.

— Külföldi ántalásokat legjutányosabban eszközöl Lloyd Bank Arad Minorita-templommal szemben.

— Kötött nyakkendők selyemből óriási választékban darabonként 35 leiert Bársonynál.

— Huszonöt kiló akta egy bűnygyben. Az aradi ügyészség 1917-ben Hoffmann Károly gyoroki földbirtokos ellen löbbrendbeli váltohamisítás miatt eljárást indított. A bíróság azóta több tárgyalást tartott, amire abból lehet következtetni, hogy a mai tárgyalásra előhozott akták huszonöt kilogrammot nyomtak. Itélethozatalra a bizonyítás kiegészítése végett nem került a sor.

— Csak a különbözet! Az aradi kerületi vasutigazgatóság ma rendeletet kapott a bucaresti központtól, amely szerint a CFR. vonalain közlekedő egyesvonatok IV. osztályainak utasai, ha a csatlakozások következtében személyvonaton kénytelenek folytatni útjukat, csak a negyedik és az illető osztály menetiújának a különbségét tartoznak lefizetni, pénzbüntetéssel azonban nem sújthatók.

— Elhunyt könyvkiadó. Békéscsaba. Tevan Adolf, a békéscsabai Tevan-nyomda főnöke 67 éves korában elhunyt. A magyar nyomdaipar egyik legkiválóbb tagját vesztette el benne. Tevan volt az első vidéki kiadó, aki a közismert Tevan Könyvek című váliálataiban neves írók munkáit adta ki olcsón s ezzel nagy szolgálatot tett a magyar kultúrának.

— Cégbejegyzés. Hausler és Társa aradi cég bejelentette az aradi királyi törvényszéken, hogy július 3-tól kezdve Arad székhellyel Központi Erdőkitermelő vállalatot nyitott. A vállalat tulajdonosai Hausler Imre és dr. Eiben. Béláné.

— Az ügyészségi fogház új lakói. A zeréndi csendőrség ma beszállította az ügyészségi fogházba Csenky Ferencet, aki Zerénden csalásokat követett el. Ugyancsak a grancsárok ma hozták be Wolf Konstantint, Komáromi Juliát, Pauger Jánosné és Szabó Dánielt, akik ad-

akartak szökni a határon. Az ügyészség valamennyiük ellen megindította az eljárást.

— Augusztusban dől el az aradi üzletvezetőség sorsa. Bucuresti. A minisztertanács minden valószínűség szerint még augusztus hó első felében tárgyalás alá veszi a CFR. kerületi vasutigazgatósági beosztást. Ez alkalommal hozzák meg a végleges döntést az aradi és timisoarai (temesvári) vasutigazgatóságok sorsáról. Erdélyi hivatalos vasúti körökben legújában az a hír terjedt el, hogy a miniszterium az aradi üzletvezetőséget nem fogja feloszlatni.

— Brandesz Dávid szabadlábbon. Az aradi királyi törvényszék vádtaácsa néhány nap előtt döntött a Grallert-féle betörés ügyében szereplő orgazdák fogvatartása felett. Brandesz Dávid ékszergyáros és Darvas Sándor ékszerész fogvatartását rendelte el a vádtaács. Szombaton Brandesz védője Szalai Vilmos dr. újabb beadványt intézett a törvényszék vádtaácsához Brandesz szabadonengedése érdekében és ebben a beadványban ötvenezer lei kauciót ajánlott fel az ékszergyáros szabadlábba-helyezése esetén. Ma délelőtt foglalkozott ezzel a kérelemmel a vádtaács, mely elrendelte Brandesz azonnal való szabadlábba helyezését az ötvenezer lei kaució letétele ellenében.

— Határátlépésért — egy évi börtön. Az aradi királyi törvényszék erélyes kézzel akarja végét vetni az engedély nélkül való határátlépéseknek. Ma példásan szigorú büntetésben részesítette özv. Péter Miklósné 27 éves parasztmenyecskét, akit a grancsárok megfoztak, amikor engedély nélkül akart Magyarországra menni. Határátlépésért egy évi börtönre ítélték, azonkívül azt is elrendelte a bíróság, hogy a környékbeli falvakban dobszóval és Aradon is közhírré kell tenni az ítéletet.

— A villanyáram megölt egy lovat. Szombat délután Ujaradon egy ottani gazda eladta két lovat egy vidéki román földbirtokosnak 15000 leiert. A vétel után nagy áldomás következett. Eladó és vevő alaposan felöntöttek a garatra és a lovakat egész éjjel künn hagyták a korcsma előtt. A lovak végre is megunták a várakozást elszaladtak és utközben nekimentek egy villanyoszlopnak. Az egyik ló oly szerencsétlenül ütötte neki koponyáját a vasoszlopnak, hogy az oszlop kidőlt, a vezetőék rászakadt a lóra és azonnal megölte. A gazdák most kárértésért beperelik a villanyüzemet. A villanygyár viszont azzal védekezik, hogy a ló nem az áramütéstől mult ki, hanem attól, hogy nekiment az oszlopnak. A lovat felboncolják, hogy megállapítsák a halál okát.

— Bécsben nő a drágaság. Bécs. Az osztrák fővárosban, mint maga a városi tanács megállapította, holnaptól kezdve negyven százalékkal növekedik a drágaság.

— Lázár János drága vacsorája. Humoros epilógusa van a Grallert-féle ügynek. Gritta Ovidiu rendőrprefektus, aki fáradhatatlanul vezette a nyomozást, Lázár Jánosnak, miután bevallotta, hogy ő követte el a betörést, vacsorát hozatott. A rendőrség most beperelte az aradi törvényszék árelenőrző bizottságánál a vendéglőst, mert a maximális árnál drágábban számította a Lázár által elfogyasztott vacsorát.

Megjelent a Winecke-üstökös.

PÁRIS. A Le Journalnak jelentik Valparisoból, hogy június 18-án dél felé szabad szemmel észlelhetőleg a várostól dél-nyugati irányban az égbolton megjelent a Pons Winecke-féle üstökös. Annak ellenére, hogy a nap yaktól fénytel ragyogott, a felhőtlen égboltról az üstökös mint erősen fénylő pont jelent meg Valparaiso felett. Nagysága meghaladta a közönséges csillagok nagyságát és körülbelül akkorának tetszett, mint egy öt koronás. A Winecke-üstökösöt néhány hónappal ezelőtt már jelezték a csillagvizsgáló intézetek és bár az asztromonuosok határozottan kijelentették, hogy megjelenése semmi katasztrófát nem fog előidézeni, legfeljebb légköri zavarokat: vérmesebb fantáziák színes konzekvenciákat vetítettek előre a föld és a Winecke találkozásáról. A júniusra jelzett összeütközés ugyan elmaradt, de nem lehetetlen, hogy az egész földön tapasztalható a normális időjárás s a közép-európai havazások az üstökös közelségével vannak összefüggésben.

Irodalom és művészet.

A keszthelyi Helikon-ünnep.

BUDAPEST. Vasárnap megkezdődött Keszthelyen a két napos Helikon-ünnep. Beöthy Zolt beszédet mondott gróf Festetich Györgyről, a balatoni Helikon megalapítójáról. Sajó Sándor felolvasta a keszthelyi grófról írott élejtét. Az ünnepség első napján Nagyessy László és még mások szerepeltek. Délután gróf Apponyi Albert beszélt a Dunántúli Köznevelődési Egyesület közgyűlésén.

KESZTHELY. A Kiszaludyi Társaság ünnepi gyűlése után felolvasták az emlékművet, amely körül nyolc fát ültettek. Az első fát Horthy Miklósi kormányzó avatta fel gróf Zrínyi Miklós nevére. A másodikat herceg Festetich Tassilo gróf Festetich György a Helikon-ünnep megalapítójának emlékére. A többi fákat a magyar történelmi nagyjairól nevezték el. A társas ebéden Horthy kormányzó beszédet mondott, amelyben összehasonlította a száz év előtti helyzetet a maival. Ma olyan férfiakra van szükség, mondotta többek között, akik a múlt tradíciójából merítenek, de maguk előtt látják a jövőt is. A dunántúli Köznevelődési Egyesület közgyűlésén gróf Apponyi Albert arról beszélt, hogy Magyarországnak munkával kell visszaszereznie régi erejét és régi dicsőségét. Este díszelőadás volt, amelyen Herceg Ferenc alkalmi színművét, a Heliosi Cupidot adták elő nagy siker mellett.

BUDAPEST. Az ünnepély mai második napján az istentisztelet után a Festetich-szobrot Beöthy Zolt megkoszorozta. Ezután népiünnepély volt, amelyen a Georgikon hallgatói nemzeti viseletben jelentek meg.

* A színház heti műsora. Kedd: Paraszthecsület és Bajazzók. Aca de Barbu k. a., a bécsi Karltheater tagjának vendégfelléptével. (Rendes helyárrakkal.) Az előadás megkezdésekor a nézőtérre vezető ajtókat bezártnak. Szerda: Obsitos, Repriz, Barics Gyula első fellépté-

vel. Csütörtök: Cigánybáró. Aca de Barbu és Barics Gyula felléptével. (Rendes helyárrakkal.) Az előadás megkezdésekor a nézőtérre vezető ajtókat bezártnak. Péntek: Carmen. Az előadás megkezdésekor a nézőtérre vezető ajtókat bezártnak. Szombat: Körbe-körbe. (Religen.) Imre Sándor rendezésében. Bemutató előadás. Csak felnőtteknek. Vasárnap este: Körbe-körbe. Ujdonság, másodszer.

* Aca de Barbu, Bécs közkedvelt primadonnája kedden mutatkozik be az aradi közönségnek a Paraszthecsület és a Bajazzók c. operákban. A kiváló énekesnő úgy a kolozsvári, mint a nagyváradi színházban óriási sikerrel vendégszerepelt. Biztosra vehető, hogy Aradon is egy csapásra fogja meghódítani a közönséget. Második fellépése csütörtökön a Cigánybáróban lesz.

* Barics Gyulát szerdán este az Obsitosban látja hosszabb távollét után viszont a közönség s előreláthatólag zsúfolt ház fogja a közkedvelt énekest üdvözölni. Csütörtök este a Cigánybáróban Barics egyik legjobb szerepét, Gábor diákoké játsza.

* A Carmen opera péntek esti előadását nagy érdeklődéssel várja a közönség. A címszerepet Horváth Mici, Don José tizedest Takács Mihály, Micaelát Várad Margit, Escamiliót Róna éneklé. A kisebb szerepek is mind elsőrangú kezekben vannak.

* Körbe-körbe (Religen.) Schnitzler Artur nagy politikai botrányokat előidéző 10 dialogusa e hó 9-én kerül színre az aradi nyári színházban. A miniszter buktató szenzációs korszakot Imre Sándor budapesti rendező artisztikus beállítással fogja bemutatni az aradi színházulat prózai együttese. Külön érdekessége lesz az előadásnak, hogy Csányi Mátyás kísérő zenéje fogja összekapcsolni az egyes képeket, melyet a budapesti előadáshoz írt a színház teljes karnyaga. A szexuális élet irodalmába font egyszerű megfigyelést vetül színpadra az író és ezért az előadást csak felnőttek nézhetik meg. Tekintettel az óriási érdeklődésre, amely a darab nagyváradi sikere után érhető, tanácsos a jegyekről már jóelőre gondoskodni.

* Vasárnap délután az Aratlan Zsuzsi kerül mérsékelt helyárrak mellett színre.

* Jegyek előre válthatók a téli színház pénztáránál d. e. 10—12-ig és d. u. 3—5-ig.

Alkalmi ajándékok legjobb beszerzési forrása a Szépművészeti Szalon (Ortutay-palota.) Régiségek, szövegek, képek, szobrok, modern és antik műtárgyak vétele, eladása, cserélése és bizományi árusítása.

* Femina az Apollóban. Óriási sikert aratott hétfőn az Apolló műsorán a „Femina” című ragyogó művészettel felépített dráma. A gyönyörű mese keretében egy szépségében pompázó hercegnő tragédiája játszódik le. A szépséges hercegnő kedvese egy fiatal tehetséges művész, aki a kacér hercegnőre halálosan féltékeny. A hercegnő egy alkalommal könnyelműen csókot ad, amiért a szerelmes fiatal művész megöli őt féltékenységében. A megkapó dráma a legkiválóbb és legfényesebb kiállítással nyújt nem mindennapi élvezetet az Apolló közönségének. A főszerepben Almiranti Mauzini, aki gyönyörű alakításával rég megnyerte a közönség kezét fölülmulthatatlan művészetet nyújt. A kiváló, nagy sikert aratott dráma kedden kerül még az Apollóban vetítésre.

* Elmult idők árnyéka az Urániában. Elmult idők árnyéka címmel mutatta be az Uránia azt a nagyhatású társadalmi drámát, amelyet már két nap óta lapsol az Uránia közönsége. A négy-

felvonásos páratlan fénytel kiállított dráma főszerepében Clélia Szimon Rovária végtelenül bájos és kedves művésznőt ünnepli a közönség. A művésznő szépsége megkapja D'Acri herceget, aki szerelmes lesz belé és feleségül is veszi. Szimona nem boldog, mert hiányzik neki barátja Tristen de Bally. A herceg anyjának természetesen nem tetszik fiának házassága, ezért intrikát sző és fiát Tristen ellen böszi. Lovagias ügy támad, amelyben Tristan megöli a herceget. Az ártatlan Simon nem tudja ezt túlélni és öngyilkos lesz. A kikerülhetetlen tragédiát megrázó erővel domborítja ki a dráma, amelyet utóljára mutat be kedden az Uránia.

Olesó cukor.

(Hamis hír a drágulásról.)

Egy kolozsvári híradás nyomán az a hír terjedt el a városban, hogy a cukor vámját a kormány kilónként tíz leire emelte fel. A iogyasztók abban a hitben, hogy a cukor meg fog drágulni, valósággal megröhittek a fűszerüzleteket és nagyobb mennyiségű cukrot vásároltak. Most illetékes helyen arról értesülünk, hogy a kolozsvári hír téves, mert a cukor vámtételét kilónként 3.75 leiről 5 leire emelte fel a kormány. Valószínű, hogy ezzel az 1.25 lejies vámdijemelkedéssel a cukor ára nem fog emelkedni, mert csehszlovákiai cukorgyárosoktól a vágkereskedők rendkívül olcsó ajánlatot kaptak cukorra. Ennek az lesz a következménye, hogy ténylet nélkül arra, hogy a vám 1.25 lejelle emelkedett, a cukor alapára jóval olcsóbb lesz, mint volt ezideig.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Július 4. Aradi valutaárak: Dollár 64.5—65, márka 0.94—0.95, magyar korona 0.30, osztrák korona 0.10, dinár 1.80, szokol 0.95, francia frank 5.25.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 855, dollár 267.5, francia frank 2140, márka 365, lira 1300, osztrák korona 36.75 rubel 48, leu 400, sokol 372, dinár 695.

Zürichi nyitás: Budapest 220, Berlin 800, Newyork 593, Milano 2912, Prága 810, Zágráb 395, Bucuresti 890, Varsó 30, Bécs 92, osztrák lebelyegzett korona 79.

= Nagy bankbukás, Zürich. Az itteni Depositenbank, Svájc egyik legnagyobb pénzüstéze, beszüntette fizetését.

= A magyarországi termés. Budapest. A magyar földművelésügyi minisztérium jelentése szerint a termés buzában 11,403,453, rozsban 4,807,039 métermázsa. A kerti vetemények igen szépek és ezekből bő termés mutatkozik. A gyümölcsfák nem mutatnak jó termést, hasonló a helyzet a szőlőben is, ahol észlelhető a szőlőmoly. A borárak tíz és husz korona között ingadoznak. A kereslet igen lanya.

= Lengyelország vagyoni osztoja. Varsó. Lengyelországban a len-

gyel márka katasztrófális zuhanásával foglalkozik mindenki. Tegnap 37 lengyel márkát kértek egy német márkáért és a többi külföldi valuták kurzusa is rohamosan emelkedett. Varsóban pánikszerű a hangulat és a közönség a kormánytól vár segítséget. A lengyel pénzügyminiszter újabb akcióra kezd, hogy a esődbejutott államháztartást megmentse. Erre megkíséri az egyszerű vagyonszármazékok keresztülvitelét.

Dr. Jancu Kornél

a zsidó iskola tanítási nyelvéről.

A napokban közzétük Moldovan József tanfelügyelő nyilatkozatát, amely szerint miniszteri rendelet értelmében az aradi zsidó iskolában már a jövő tanévben vagy héber, vagy román nyelven kell tanítani. Erről a fontos kérdésről dr. Jancu Kornél, Arad város országgyűlési képviselője a következő nyilatkozatot tette:

— A kérdést ilyen beállításban még nem hallottam és ezért nem is nyilatkozhatom a dolog érdemét illetően. Feltételezem, hogy az aradi tanfelügyelőség egy pontos rendelet alapján tette meg a szóban levő intézkedést. Én azt hiszem, hogy ezt a kérdést úgy lehetne a leghelyesebben megoldani, ha az aradi zsidók magyar nemzetiségűeknek vallják magukat, mert hiszen a vallás nem jelent egyben a nemzetiséget is. Ebben az esetben pedig semmi akadályja annak, hogy az aradi zsidóiskolában magyar legyen a tanítási nyelv. Lehetséges azonban, hogy ez a dolog másként áll, ezért nem lehet érdemlegesen hozzászólni ehhez a témához.

Elítelt árdrágító kofák.

(Százról — ezer lei büntetés.)

A dr. Pavelianu táblabíró elnökelete alatt működő árellelőrző bizottság ma folytatta az árdrágító kofák ügyeinek tárgyalását. Tonco István és Coccia Ivánné piaci árusokat egyenként száz leire Sodi Márta kofát 200 leire, Pecican Helént ugyancsak 200 leire ítélte a bíróság. Lingurár Illésné, mert a zöldbabot drágán adta, ezer lei pénzbüntetésre ítéltek. Lingurárné igazí kofa típus és bámulatraméltó harci kedvvel védte a maga igazát. Mikor azután tudomására hozták, hogy ezer leit kell fizetnie, pihegve szólt a bírókhoz:

— Azután megkérem a tekintetes urakat, ha már ezer leit kell fizetnem, legalább üljek le keveset pihenni a pénzemért és hallgassam, amint másokat is elítélnék.

Dr. Pavellanu táblabíró kedélyes szigorúsággal szólt rá:

— Itt nem szabad ülni, mert ez zárt tárgyalás, de ha még egyszer drágán ad el valamit, akkor a pénzbüntetésen felül még ülni is fog vagy felesztendő.

Lingurárné azután a jelenlevők élénk nevetése mellett lehagyoltan távozott.

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

WOLFNER troupon,
hasszál,
nyak- és
lábas vasché

TALPAK ÉRKEZTEK

Elsőrendű minőségű színes és fekete boxok, sevrók, antilopok, valódi angol kipsz-talpbélészek és zsíros bőrök raktáron
Cipőfelsőrészeket gyorsan és pontosan készítenk.
STEINER TESTVEREK
bőrkereskedése Arad, Calea Banatului (Asztalos Sándor-u.) 2.

Apró hirdetések.

Judnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdelési ára 75 bani.

Vastagabb betűkkel 1 lei 50 bani.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 6 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szócig, 2 lei 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

ANYAGIAKRA nem szoruló barátnőt keresek. Leveleket lapban jelezve „Medicus” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 10933

OLY URIEMBER ismeretséget keresem, ki anyagilag támogatna. Leveleket „Hervadó bimbó” jellegre a kiadóba kérek. 2557

INTELLIGENS, fess, fiatal hölgy, kinek saját lakása van, oly gavallér uriember barátságát keresi, ki őt súlyos helyzetéből sürgősen kisegítené. Leveleket „Egy boldogtalan teremtés” jellegre a kiadóhivatalba kér. 2659

Alkalmazás.

MINDENES leány, vagy egész napra bejárónő felvétetik Strada Consistoriului (Batthyány-u.) 23. l. e. jobb oldal. 801

GYÓGYSZERESZGYAKORNOKNAK érettségizett fiatal ember, esetleg hölgy felvétetik. Weisz gyógyszerár. 2651

TANITÓNÓT keresek két elemű osztályos gyermek mellé, aki németül, románul és zongorázni tud. Bővebbet Erdey Jánosné Kossó címén. Krassó-szörény megye. 2652

HÁZVEZETŐNŐNEK magányos urhoz ajánlkozok vidékre fiatal özvegyasszony. Címe: Wallinger hirdetőjében. 10994

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozok kisebb családhoz, vagy magányos urhoz a házi teendők minden ágában jártas intelligens nő. Címe Wallinger hirdetőjében (Földes-patika kapujával szemben.) 10994

KÖNYVELÉSSEN, gyors- és gépirásban jártas levelezőt, vagy levelezőnőt, lehetőleg román, német nyelvismerettel, keresünk azonnali belépésre. Referenciákkal rendelkezők irjanak „Nagykereskedő” jelleg alatt a kiadóba. 2655

FOMOLNART keresünk 3 waggohos vágó- és kereskedelmi malmunkba, továbbá 100 HP. szivószármotorhoz motorkezelőt, ki autót karbantartáshoz is ért. Ajánlatok lehetőleg személyesen. Zsófia hengermalom Gábor és Lengyel céghez. Nagylakra intézendők. 10984

Vétel és eladás.

KERÉKPÁRT, szabadonfutót, kevesét használt, jó állapotban levőt, megvételre kérek. 1695

LOUP NOIR
A LEGJOBB CZIPÓKRÉM.

Circus A. Krateji

Naponta 20 számból álló nagy előadás és

Champion birkózóverseny,
a kitűzött 3000 Lei díjért.

A már itt levő birkózó bajnokok kivül ma érkeztek: Kornatz világhírű német mester-birkózó, idáig legyőzött. Steinbach ausztriai világbajnok, Tristenky cseh-szlovák világbajnok, Tomasevic legnagyobb óriás Jugoszláviából. Richter német bajnok. Ma este birkóznak.

PHOTO

elsőrendű assistent, legjobb fizetéssel, azonnal felvétetik.

Jó retuser negatív és copistát keres

JULIETTA

Kir. udv. fényképész Bucuresti,
Calea Victoriei 44. —: 2654

Szerszámok „Prompt”
Építőkezési vasalások
Technikai áruk
Vashordók

Obernik és Drucker

Timisoara (Temesvár), Józsefváros,
Str. I. C. Bratianu (Uri-utca) 12. sz.

Csodás hatású arcszépítő és
finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsírtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Széplők, májfoltok, bőrtakák, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megszűnnek. Az arc rozsdás úde hamvas lesz. 10841

Dr. Földes és Hehs Aradon.

Aradváros I. ker. előjárósága,
Katonaugyosztálya.

12440—1921.

HIRDETMÉNY

A Hadkiegészítő parancsnokságnak 2497—1921. sz. rendelete szerint mindazon rokkantak, kik felülvizsgálatra, vagy osztályozásra akarnak menni, ne jelentkezzenek a felülvizsgáló-bizottság előtt a felülvizsgáló okmányaik nélkül. Azon esetben, hogyha elvesztették, vagy ellopták, kérvény nyújtandó be a Ministerul de Rasboi directia VI. sántára, hogy a Monitorul Oficialban hirdelve legyen s helyette új okmányt kapjanak.

Arad, 1921. június hó 27.

Pociolanu, s. E.
I. kerületi előjáró.

Elkészültek

a közközdvelt **Szandálok**
viseletű

úgy férfi, női, valamint gyermek részére. Kitűnő anyag, olcsó árak. — Tessék kirakunkat megtekinteni. 1972

„Transilvania r.-t.”
(volt Cipőszövetkezet)

Plata Avram Iancu (Szabadság-tér) 14. sz.

Arad város I. kerületi előjáróságától.
13111—1921.

HIRDETMÉNY.

A hadkiegészítő parancsnokság 1913—1921. számú rendelete szerint felhívának mindazon rokkantak, akik különböző okoknál fogva osztályozva még nem voltak a felülvizsgáló bizottság által, legkésőbb folyó évi július hó 7-ig jelentkezzenek a katonaugyosztálynál.

Azon egyének, kik nem fognak jelentkezni a fentjelzett időben, elvesztik a nyugdíjukat és felülvizsgálási jogukat.

Arad, 1921. június hó 30.

Pociolanu, s. E.
I. kerületi előjáró.

Aradváros I. ker. előjárósága.

12597—1921.

HIRDETMÉNY

A medic veterinar de stat 64. számú jelentése szerint egy gazdátlan kóbor ebet veszettség állapotát meg, miert is a 4475—1921. számú határozattal elrendelt ebzárlatot folyó évi július hó 1-től számított 90 napra meghosszabbítottam.

Az ebzárlati idő tartama alatt a kutyák szájkosárral ellátva, porázon vezetendők.

Figyelmeztetem az ebtartó gazdákat, hogy a szájkosár nélkül talált kutyák a gyepmester által förtézt befogatásuk után haladéktalanul kiirtatni fognak a tulajdonosaik ellen a rendőri büntető eljárás folyamataiba tétetem.

Arad, 1921. július 1.

Pociolan,
előjáró.

Primaria orasului cu drept de municipiu
Arad.

4401—1921. pm. sz.

HIRDETMÉNY.

A belügyi minisztérium 21727—1921. számú rendelete folytán közhírré tétetik, hogy a vett információk alapján egyes magánintézmények és egyes kereskedők a különböző nemzeti ünnepek alkalmával megtagadják a román lobogó kitűzését, felhívom mindenkinek a figyelmét arra, hogy ez a lobogó a nemzetünk egyeduralkodásának külső jelvénye, amiért is fölkérek mindenkit, hogy a jövőben szeretettel és buzditás nélkül tűzzék ki ezt a lobogót, bizonyítottan, hogy szép és hősiudlatu érzelmeiket lapálnak azon ország iránt, ahol élnek.

Arad, 1921. évi június hó 30-án.

Dr. Robu,
Izarmester.

HINTO, batar és parasztkocsi futányos árért eladó. Cím Wallinger hirdetőjében. 10993

JOB minőségű ebédlő és futóperzsák eladók Vargáné. Thököly Imre-utca 29. 2656

ÖNKÉNTES ÁRVERÉS. tartatik Kaszaluca 1a) szám alatt butorokra és házra július hatodikán délután három órakor. 2660

ANTIK és modern porcellánt, butort, szöveget, festményeket, ékszert, ezüstöt vesz és elad Salon Artistique. Allandó kiállítás. Boulevard Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám. 10621

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Lakás.

KÉT SZOBA konyhából álló koltát a hegyalján bérebe vennék. Cím a kiadóhivatalban. 900

Ingtalan.

KOVASZINC KÖZSÉGBEN a villamos megálló mellett egy ház, 30 év óta fennálló jóforgalmu üzlet és kocsmá helyiséggel eladó. Cím a kiadóban. 2650

Különléle.

FÖLDBERLETET keresek. Ajánlatokat Wallinger hirdetője (Földes-patika kapujával szemben) továbbít. 10995

APRÓHIRDETESEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Str. S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca), „Kelt” hírlap-elárusító és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. Klein I. hirdetői és hírlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-utca). Haasz ügynöksége, Strada Eminescu (Deák Ferencz-utca) 2. és Mandl, Boulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papírüzlet.

Gummitömlőt

Spiráltömlőt

Gummilemezt

Gummiarut

2113

műszaki célokra

PIRELLI-féle

milánói gyártmányt szállít legolcsóbban azonnal raktárról:

Sz. G. E. Géposztálya

Sibiu (Nagyszombat) 56-u. 22.

A milánói **PIRELLI** gummigyárak egyedárusító helye.

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és zárt butorszállító kocsikkal teletöltés mellett pontosan és olcsón teljesít:

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 36. sz. Bekapcsolt telefon 250. sz. 2550